

V Praze 29. listopadu 2022

Čj. OVA 1336/22

Stanovisko

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a k návrhu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

I. Úvod

Předkladatel, kterým je Ministerstvo vnitra, připravil **návrh novelizace zákona o azylu**, ve které se jedná o následující oblasti: A) rozšíření možnosti pracovat v azylovém zařízení vč. zvýšení kapesného; dále zrušení příspěvku na pobyt na soukromé adrese; B) zavedení zrychleného řízení v případě zvláštní situace pro rychlejší zamítání statusu u rizikových jedinců; C) omezení trvání statusu azylanta ze současné neomezené doby na dobu 10 let – zde ovšem je preferovanou variantou ponechání současné neomezené doby); a dále **návrh novelizace zákona o pobytu cizinců** (kde je institut výjezdního příkazu v praxi spíše zneužíván a navrhuje se úprava atributů stávajícího institutu). Novelizace reaguje též na potřebu implementace práva EU.

II. Připomínky a návrhy změn

Str. 2, Shrnutí závěrečné zprávy RIA, 2. Cíl návrhu zákona

Cíl návrhu zákona neobsahuje podstatu změn novelizací, jde spíše o výčet změn, nikoliv vysvětlení čeho chce předkladatel dosáhnout. **Doporučujeme stručný přehledný popis cíle novelizace, formální vymezení novelizovaných norem lze nechat až do standardní kapitoly ZZ RIA 1.3 Popis existujícího právního stavu.**

Str. 2, 3.1 Dopady na státní rozpočet

Tento popisuje stručně dopady jen jediné změny, přestože v novelizaci jde o tři výraznější změny zákona o azylu popsané na str. 6 až 16 a dále, tj. A) až C), vč. toho, že bod A) a obsahuje dvě změny, plus změny v rámci zákona o pobytu cizinců. **Doporučujeme v úvodním shrnutí stručně zahrnout všechny dále popisované změny.**

Str. 3, 3.5 Sociální dopady

Sociální dopady mohou být pozitivní, především na osoby v azylových zařízeních. Sociální dopady lze pozorovat na osobách na území ČR. **Doporučujeme zvážit zmínku o sociálních dopadech.**

Str. 3, 3.3 Dopady na podnikatelské prostředí

V případě zavedení možnosti vykonávat pracovní činnosti lze předpokládat, že některé činnosti, které jinak musejí být realizovány v azylových zařízeních dodavatelsky (samozřejmě, část z pracovní činnosti žadatelů může zlepšovat situaci v zařízení, aniž by byla dosud prováděna), takže lze čekat nahrazení některých podnikatelských příležitostí interními silami azylového zařízení. Zrušení příspěvku na bydlení na soukromé adrese znamená omezení transferu směrem

k soukromému sektoru majitelů nemovitostí. **Doporučujeme případně zmínit i tyto méně zásadní dopady.**

Str. 4, 1.1. Název – Tematické okruhy

V bodu A) je detailně popsána podstata změny týkající se možnosti vykonávat pracovní činnosti v rámci azylového zařízení, ale důvod zrušení finančního příspěvku při pobytu na soukromé adrese není vysvětlen. **Doporučujeme stručně i zde případně podstatu zmínit a věnovat tak oběma změnám v bodu A) obdobný význam.**

Str. 8, Varianta 1

Název varianty 1 je stejný jako u varianty 2, přestože za nadpis např. do závorky lze nadnést podstatu dané varianty, což by zjednodušilo orientaci a pochopení cílů obou variant. **Doporučujeme tedy případně pro větší přehlednost doplnění podstaty variant i do nadpisů.**

Toto platí též pro varianty na str. 13, atd. v rámci ZZ RIA.

Str. 9, Varianta 2

Tato varianta (tj. po nulové variantě beze změny, kdy lze odpracovat jen 12 hodin, je ve variantě 1 návrh až 30 hodin měsíčně, je varianta 2 definována jako neomezené množství možných odpracovaných hodin) je maximalistickou verzí liberalizace stávající regulace jen na základě dohody vedoucího azylového zařízení s žadatelem. Reálnou alternativou by byl spíše např. limit 40 hodin týdně (standardní pracovní doba), nebo např. polovina z cca obvyklých 160 pracovních hodin měsíčně apod. **Doporučujeme zvážit zařazení další varianty, která by umožnila porovnat výhody a nevýhody stanovení maximálního počtu v preferované variantě 1.**

To platí též pro Náklady a Přínosy na str. 14 a 15, atd.

Str. 10, 3.1.1 Návrh řešení

Návrh řešení a odhad Nákladů a Přínosů se věnuje jen preferované variantě a nijak se nevěnuje realisticky zvolené alternativě k preferované variantě. **Doporučujeme po zvolení realistické alternativní varianty stručně odhadnout náklady a přínosy i pro tuto další variantu** (Obecné zásady RIA str. 18 „Předkladatel ... vyhodnocuje všechny varianty, které identifikoval jako vhodné pro řešení problému a vedoucí zcela nebo zčásti ke stanoveným cílům. ... Výjimku tvoří nulová varianta, kterou ve shora uvedených případech není nutné vždy detailně analyzovat.“)

Str. 11, Přezkum účinnosti regulace

Není uveden termín (např. počet let, alespoň nástin), kdy by mohl být přezkum realizován a zcela chybí indikátory pro monitorování naplnění cílů právním předpisem, viz Obecné zásady RIA str. 24. **Doporučujeme zvážit jasnější vymezení termínu.**

Str. 11, Konzultace a zdroje dat

ZZ RIA pouze stručně uvádí, že předkladatel byl inspirován úpravou v SRN a v dalších sousedních státech EU. Bylo by vhodné zmínit, jak tyto konkrétní aspekty, novelizované pro ČR, jsou řešeny v jiných státech, jaká praxe (dobrá či špatná) existuje a lze z ní najít poučení pro českou novelizaci. S masivní migrací mají některé státy navíc dlouhotrvající zkušenosti a inspirace o funkčnosti různých přístupů může být přínosná, proto **doporučujeme doplnit zahraniční zkušenosti.**

Str. 12, podkapitola 1.2 a 1.4

V podkapitolách jsou zmiňovány termíny jako je „nutnost zavést dostatečně rychlé a efektivní řízení“, či „aby žádosti ... byly pravomocně zamítnuty v krátkém čase“. Tato vymezení jsou neurčitá, **doporučujeme doplnit, jaké časové termíny lze vnímat v této oblasti jako „krátké“, či naopak jako „rychlé řízení“.**

Str. 17, Popis cílového stavu a str. 18 3.1.1 Návrh řešení

Cílový stav uvádí zavedení omezené doby trvání právního postavení azylanta, ale následný text (vč. kap. 1.6. Zhodnocení rizika) uvádí nevýhody a preferovaná varianta je ponechat stávající stav. **Doporučujeme vyjasnit, proč se i přes deklarovanou snahu o sjednocení dvou odlišných**

režimů pro status azylanta a status doplňkové ochrany se ponechává stávající stav. V této kapitole by bylo vhodné situaci vysvětlit přehledněji.

Str. 20, Definice problému

Přestože je první odstavec na str. 20 napsán velmi srozumitelně a jednoznačně, tak poslední věta prvního odstavce by měla obsahovat vyjádření, co znamená fakt, že je doklad vydávaný dle zákona z moci úřední. **Doporučujeme tuto drobnost doplnit.**

Obecně

Doporučujeme doplnit obsah do ZZ RIA.

ZZ RIA nejednoznačně vymezuje, které části jsou implementační a které jsou čistě pro kultivaci českého azylového systému. Novelizace počítá s dílčími změnami v rámci implementace, či v rámci zpřesnění již provedené implementace, jak se uvádí na straně 1 ZZ RIA, ale některé změny patrně vychází z čistě tuzemské praxe („... je předkládán zejména kvůli nutnosti legislativně reagovat na praktické problémy, které byly detekovány správním orgánem, který vede řízení o udělení mezinárodní ochrany nebo Auditem národní bezpečnosti“, str. 2 ZZ RIA). **Doporučujeme tedy stručně vysvětlit, které změny jsou motivovány implementací či jejím zpřesněním, nebo naopak jaké změny vychází z české praxe.**

III. Shrnutí připomínek ke zprávě z hodnocení dopadů regulace (zpráva RIA)

ZZ RIA by mohla být zlepšena uvedením a řádným, i když stručným, vysvětlováním podstaty změn, což je v některých částech u některých bodů vynecháno (jindy jsou zase nesystematicky detaily uvedeny). Doporučujeme tedy lépe pracovat se strukturou stručného popisu jednotlivých změn.

Doporučujeme především doplnit k preferované variantě 1 též realistickou variantu, která by mohla ukázat praktické výhody a nevýhody preferované varianty.

U doplněné varianty, která by byla reálnou alternativou k preferované variantě, doporučujeme též odhadnout náklady i přínosy.

Doporučujeme doplnit vybrané zahraniční zkušenosti, které by ukázaly zahraniční praxi, která je často rozsáhlejší a dlouhodobější, než jaká je v podmínkách ČR a lze se při nastavení fungování azylových zařízení inspirovat.

Je třeba doplnit indikátory pro přezkum účinnosti regulace včetně časového horizontu.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **na základě posouzení zprávy z hodnocení dopadů regulace doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby byl návrh zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a návrh zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony doporučen vládě ke schválení za předpokladu zohlednění výše uvedených doporučení.**

Vypracoval:
Ing. Vladimír Štípek, Ph.D.

Schválil:
Mgr. et Mgr. Marek Havrda Ph.D., v. r.
předseda komise